

MEDICINSKE SESTRE U PSIHIJATRIJSKIM USTANOVAMA

• Iznad svih očekivanja - velik broj stručnih referata i sudionika skupa omogućio vrlo kvalitetnu raspravu i donošenje zaključaka koji bi trebali omogućiti kvalitetne promjene u položaju i rješavanju mnogih pitanja medicinskih sestara u psihijatrijskim ustanovama u Hrvatskoj

U organizaciji Psihijatrijske sekcije HUMS-a i Psihijatrijske bolnice Jankomir (koja je bila i pokrovitelj), 9. lipnja, 1995. godine održani su prvi Dani Psihijatrijske sekcije u Psihijatrijskoj bolnici Jankomir u Zagrebu.

Kada smo obavljali pripreme za skup povodom Dana psihijatrijske sekcije nismo očekivali tako veliki broj referata a niti tako veliki broj sudionika. Na skupu je bilo prisutno oko stotinu medicinskih sestara i tehničara psihijatrijskih ustanova Hrvatske, sestre umirovljenice, nekada vrlo aktivni članovi Sekcije, predsjednica Ogranka Zagreb, te naši suradnici - liječnici psihijatri. Kako iz objektivnih razloga nismo mogli organizirati višednevni skup, u program nije bilo moguće uvrstiti sve pristigle radove, već su članovi stručnog i organizacijskog odbora izabrali devet referata koji obrađuju naslovnu temu "Kvaliteta života i rada medicinskih sestara psihijatrijskih ustanova" za prikaz na skupu. Svi radovi tiskani su u Zborniku radova. U Zborniku su objavljeni i oni radovi kojima su medicinske sestre i tehničari sudjelovali na raznim skupovima tijekom 1994. i 1995. godine. U tiskanju Zbornika, programa i pozivnica novčano nam je pomogao ravnatelj Psihijatrijske bolnice Jankomir dr. Mate Mihanović, a u vrhunskoj organizaciji čitavog programa, sudjelovali su djelatnici Bolnice predvođeni glavnom medicinskom sestrom Macom Slaviček.

Čitav skup je organiziran u tri dijela: nakon pozdrava i uvodnih riječi domaćina i predsjednice Sekcije, pročitani su referati, a nakon kratkog odmora organiziran je rad u četiri radionice:

- Edukacija sestara - voditelj vms Biserka Sedić
- Kvaliteta rada - vms Marija Detelić
- Kvaliteta života - vms Gordana Špoljar
- Sestra, obiteljski terapeut - vms Ana Cegledi

Nakon završetka rada po radionicama doneseni su zaključci:

1. Edukacija sestara: Edukacija medicinskih sestara iz područja psihijatrije u današnje je vrijeme nužnost. Postojeći plan specijalizacije medicinskih sestara (koji je pripremila Neuropsihijatrijska sekcija za tzv. V stupanj) potrebno je revidirati u skladu sa postojećim potrebama. Sve oblike edukacije organizirane u vlastitim ustanovama treba i dalje sprovoditi uz uvjet da nakon završenog programa prolaznici budu nagrađeni. Daje se u zadatak Sekciji da se

poveže sa nadležnim osobama u Ministarstvu prosvjete i Ministarstvu zdravstva kako bi što prije bilo omogućeno obrazovanje medicinskih sestara u visokoškolskim ustanovama.

2. Kvaliteta rada: U svim psihijatrijskim ustanovama znatno je smanjen broj medicinskih sestara, što predstavlja dodatne psihofizičke napore i ugrožava zdravlje medicinskih sestara. Dodatni problem predstavlja sve veći broj bolesnika sa PTSP-om, jer medicinske sestre nisu educirane za vrlo složeni rad sa tim bolesnicima. U nekim je psihijatrijskim ustanovama otežan rad zbog nedostatka prostora ili su bolesnici smješteni u neadekvatnim i ruševnim prostorima. Za poboljšanje kvalitete rada potrebna je trajna edukacija, veći broj sati praktične nastave iz psihijatrije kako bi se mlade medicinske sestre, nakon završene srednje škole, odlučile za rad sa duševnim bolesnicima. Boljim vrednovanjem rada medicinske sestre u psihijatriji, te ponovnim uvođenjem psihijatrijskog dodatka u koeficijentima te godišnjem odmoru, smanjio bi se odlazak medicinskih sestara iz psihijatrijskih ustanova i odjela.

3. Kvaliteta života: Materijalni faktor je presudan za odlazak medicinskih sestara iz struka. Nedostatak motivacije sestara za rad vezan je uz loše uvjete rada i niske plaće. Posao medicinske sestre u psihijatriji nedovoljno je definiran što dovodi do nepoštivanja i nerazumijevanja od strane suradnika. S obzirom na uvjete radnog mjesta medicinskih sestara na psihijatrijskim odjelima i ustanovama, potrebno je uvesti beneficirani radni staž te zadržati mogućnost preventivnog odmora. Nedovoljna educiranost pomoćnih djelatnika u zdravstvu iz područja psihijatrije dovodi do smanjenja sigurnosti medicinske sestre u radu. Zbog nemogućnosti korištenja slobodnih dana, zbog nedostatka medicinskih sestara, predlaže se plaćanje prekovremenih sati.

4. Medicinska sestra - obiteljski terapeut: Nameće se potreba da medicinske sestre redefiniraju svoju ulogu te da osim klasičnog zbrinjavanja potreba oboljelog, nužno prošire svoj rad s obitelji oboljelog bez obzira o kakvoj je bolesti riječ. Ova uloga u praksi je nedovoljno primijenjena, a uzroke tomu možemo tražiti u našoj izobrazbi i nedovoljno naglašenoj potrebi takvog rada u praksi, što osiromašuje sestrišnu ulogu a i bolesnika kome je skrb potrebna. Edukacija medicinske sestre obiteljskog

terapeuta nema svoje temelje na bazičnoj izobrazbi, već je rezultat kliničke edukacije.

U trećem dijelu programa održan je "Okrugli stol" na temu "Kvaliteta života i rada medicinskih sestara psihijatrijskih ustanova". Sudionici "Okruglog stola" bili su mr. Gordana Cerjan-Letica, prof. dr. Zvonimir Šeparović, prof. dr. Vladimir Gruden, doc. dr. Ljubomir Hotujac, vms Biserka Sedić, vms Milena Delak i vms Maca Slaviček, te moderator vms Darja Benussi. Problemi o kojima se raspravljalo odnosili su se na prava medicinskih sestara koje su, zbog odliva medicinskih sestara iz zdravstvenih ustanova, izložene povećanim psihofizičkim naporima, sve češćim fizičkim napadima i teškim povredanjima od psihijatrijskih bolesnika. Raspravljalo se o vrednovanju sestrišne struke, beneficiranom radnom stažu i dodatnom godišnjem odmoru, sestrišnom identitetu, o školovanju medicinskih sestara i uvođenju pomoćnih djelatnika u zdravstvu.

Nakon rasprave doneseni su neki zaključci:

- Do izgradnje identiteta struke može se doći samo znanjem i stručnošću. Potrebno je što prije ostvariti planove o visokoškolskoj naobrazbi medicinskih sestara (sveučilišta).
- Pismeno obrazložiti potrebu za plaćanjem prekovremenih sati
- Argumentirati potrebe za beneficiranim radnim stažom te produženim godišnjim odmorom.
- Izraditi program za upis u školu za medicinske sestre (poznavanje poslova medicinske sestre, rad u smjenama, ispitati interes za struku i namjere ostanka u struci nakon završene srednje škole, upoznavanje kandidata o mogućnostima napredovanja u struci) kako bi mlade medicinske sestre i tehničari ostali u struci nakon završene medicinske škole.

Nakon stručnog programa Dana Psihijatrijske sekcije održana je godišnja skupština na kojoj je donesen plan rada Sekcije. Dogovoreno je da se sljedeći Dani Psihijatrijske sekcije održe u psihijatrijskoj ustanovi izvan Zagreba i da traju, kao i do sada, dva dana. Za Dane Psihijatrijske sekcije tiskat će se Zbornik radova prezentiranih tijekom 1995. i 1996. godine. Dogovoreno je da se započne rad na pripremi jedinstvenog sestrišnog obrasca za praćenje psihijatrijskog bolesnika koji bi postao sastavni dio povijesti bolesti, jednak za sve psihijatrijske ustanove u Hrvatskoj.

Darja Benussi, vms,
predsjednica Psihijatrijske sekcije